

Muistamme: Kolme Edistyksellisen tiedeliiton kunniajäsentä poistunut joukostamme

Kari Kuoppala

Kahtena viime vuotena on Edistyksellisen tiedeliiton perinteikkäästä jäsenistöstä poistunut kolme merkittävää henkilöä. Reilu vuosi sitten menehtyi *Kauko Sipponen* 10. heinäkuuta kotonaan saamaansa sairauskohtaukseen. Kuluvan vuoden maaliskuun 27. päivä *Olavi Borg* kuoli pitkään sairastettuaan. Viimeisin suru-uutinen tuli julki, kun tämän muistokirjoituksen ensimmäiset rivit olivat jo valmiina. *Erik Allardt* kuoli 25.8. Helsingissä. Kaikki kolme olivat aktiivisia Edistyksellisen tiedeliiton jäseniä elämänsä loppuvuosiin saakka sekä uransa aikana merkittäviä yhteiskunnallisia ja tiedepoliittisia vaikuttajia. Edistyksellisen tiedeliiton perustamisvaiheeseen kaikki kolme osallistuiivat aktiivisina toimijoina 1970-luvun alkuvuosina. Liiton perustamisvaiheesta ovat kirjoittaneet sekä Erik Allardt että Olavi Borg.

Kauko Sipponen mittavaan uraan mahtuu monia merkittäviä tehtäviä keskeisissä hallinnollisissa viroissa, kuten valtioneuvoston kanslian ja tasavallan presidentin kanslian kansliapäällikkönä ja Keski-Suomen läänin maaherrana sekä Elinkeinoelämän valtuuskunnan toimitusjohtajana. Yliopistouransa Sipponen teki ensisijaisesti Tampereen yliopistossa, mutta oli maaherrana vahvasti mukana myös Jyväskylän yliopiston toiminnassa. Vuonna 1965 Sipponen aloitti ensimmäisessä pohjoismaisessa julkishallinnon professuurissa silloisessa Yhteiskunnallises-

sa korkeakoulussa Tampereella. Myöhemmin hän toimi vielä Tampereen yliopiston kanslerina.

Tapasin henkilökohtaisesti Kauko Sipposen muutamia kertoja Edistyskesen päivien yhteydessä. Yhtenä asiana mieleeni jäi näistä keskusteluista hänen vakuuttelunsa siitä, että hän aina mielenkiinnolla lukee Tiedepoliitikka-lehden, kun se postiluukusta tipahtaa. Esimerkkinä Sipposen aktiivisuudesta kirjoittajana vielä viimeisinä elinvuosina voidaan mainita vaikkapa hänen kuvauksensa Juha Vartolan juhla-kirjassa julkishallinnon opetuksen käynnistämisestä Tampereella 60-luvun puolivälissä.

Olavi Borg kuuluu myös Edistyksellisen tiedeliiton perustajajäseniin. Hän on toiminut myös pitkään liiton puheenjohtajana vuosina 1980–1981 että varapuheenjohtajana vuosina 1973–1980 ja 1981–1987. Kirjoitustyötään Olavi Borg jatkoi aktiivisesti myös eläköitymisensä jälkeen. Edistyksellisen tiedeliiton varhaisvuosien toimintaa hän on analysoinut kahdessa muistelmateoksessaan ”Elämä kertoo, Puoli vuosisataa akateemisessa maailmassa” (2010) ja ”Valtio-oppinut vallan kamareissa, 1960-1990-lukujen politiikkaa osallistujan ja tutkijan silmin”.

Olavi Borgin akateeminen ura painottui vahvasti Tampereen yliopistoon, jossa hän toimi valtio-opin professorina vuosina 1973–1999. Tuona aikana hänellä oli myös lukuisia luottamus-tehtäviä yliopiston hallinnossa.

Olavi Borgin tutkimusintressit keskittyivät poliittisten puolueiden ideologioihin Poliitiikan tutkimuksen lisäksi hän toimi myös politiikassa aktiivisesti ollen 1970-luvulla Liberaalisen kansanpuolueen kansanedustajana ja vuosina 1969–2000 Tampereen kaupunginvaltuustossa.

*Erik Allardt*a voidaan pitää suomalaisen sosiologian yhtenä suurena kehittäjänä. Hänen yhdessä Yrjö Littusen kanssa kirjoittama Sosiologia-oppikirja on kulunut monen yhteiskuntatieteilijäsukupolven käsissä. Allardtin keskeisistä tutkimusalueista voidaan mainita yhteiskunnan rakenne ja sen muutoksiin vaikuttavat tekijät, poliittinen radikalismi sekä vertaileva hyvinvointitutkimus. Edelleen relevantti on Allardtin hyvinvoinnin osatekijöiden luokittelu Having – Loving – Being (elintaso – yhteisyysuhteet – itsensä toteuttaminen). Vuonna 1995 Allardtille myönnettiin akateemikon arvonimi.

Tiedeliiton vanhemmalta jäsenkunnalta sain tiedon, että Edistyksellisen tiedeliiton nimi on perustamisvaiheessa päätetty Kauko Sipposen tekemän ehdotuksen pohjalta liiton perustavassa kokouksessa Jyväskylässä ravintola Lyhdyssä vuoden 1972 syksyllä. Myöhemmin Sipponen määritteli edistyskesen Tiedepoliitikka-lehden sivuilla vapaudeksi, tasa-arvoksi ja perustarpeiden turvaamiseksi kaikille suomalaisille. Tätä määritelmää on hyvä alleviivata, koska

myös liiton nimen muuttamisesta on aina aika ajoin käyty mieliteenvaihtoa liiton sisällä ja sen järjestämien Edistyksen päivien yhteydessä. Tähän tietoiseen sananvalintaan Olavi Borg myös viittaa muistelmissaan.

Allardt tiivistä Edityksellisen tiedeliiton perustamisen protestiksi ”liian voimakkaaksi kasvanutta vasemmistolaisuutta ja marxilaisuutta sekä liiallista poliittista yksipuolisuutta ja yhdenmukaisuutta vastaan” liiton 30-vuotisjuhlassa pitämässään esitelmässä. Samassa yhteydessä hän määritteli perustajat sosiaaliliberaaleiksi, jotka

tähdensivät ”sekä yksilön valinnanmahdollisuuksia että sosiaalisen tasaamisen tärkeyttä”. Heitä yhdisti myös vakaumus, jonka mukaan ”henkisessä elämässä on suhtauduttava kriittisesti vallitseviin uskomuksiin ja tähän saakka hyväksytyyn tietoon”. Allardt näki Edityksellisen tiedeliiton ansioksi aktiivisen pyrkimyksen keskustelun ja tutkittuun tietoon pohjautuvan toiminnan lisäämiseen. Olavi Borg puolestaan on muistelmissaan korostanut liiton merkitystä päättäjien suorana informoijana. Liiton välineinä Borg nostaa esiin sekä Edistyksen Päi-

vät ja Tiedepolitiikka-lehden että myös liiton aktiivisen toiminnan täytettäessä luottamushenkilöpaikkoja tiedeorganisaatioissa. Borg myös taustoittaa liiton perustamista osana tiedepolitiikan aktivoitumista ja vähittäistä politisoitumista 1970-luvun alkuvuosiin tultaessa. Yhtenä osoituksena tästä oli Kalevi Sorsan ensimmäisen hallituksen eduskunnalle antama ensimmäinen tiedepoliittinen selonteko.■

Liiton kunniajäsenet ja entistä puheenjohtajistoa liiton 30-vuotis juhlaseminaarissa vuonna 2002.